

KOSZYCZEK WIELKANOCNY, CZYLI ŚWIĘCONKA

To narodowa tradycja pielęgnowana w niemal każdym polskim domu. Święcenie potraw odbywa się w Wielką Sobotę. Początkowo odbywało się w domach, ponieważ ksiądz święcił wszystko, co zostało przygotowane przez gospodynię (chleb, jaja, kolorowe pisanki, wędliny, mięso, baby wielkanocne, placki, baranki z ciasta, masła albo z cukru, chrzan, sól, pieprz). Dziś zanoszą się święconkę do kościoła.

Od lat 60-tych XX wieku upowszechnił się na Śląsku zwyczaj święcenia pokarmów. Wśród nich zawsze były: chleb, wędlina i ozdobne pisanki.

W śląskim koszyku jajka powinny być barwione w sposób naturalny najczęściej w wywarze z cebuli, wypiekany baranek z ciasta, rzadziej tak jak w innych regionach Polski z czekolady. W śląskim koszyku wielkanocnym często pojawia się biała kielbasa, spożywana podczas śniadania wielkanocnego.

Czasami do koszyczka wielkanocnego wkładany jest też kołocz. Oczywiście, obowiązkowo święconka musi zawierać chleb (symbolizuje ciało Chrystusa). Kiedyś do koszyczka wkładano również wodę jako symbol obmycia z grzechu i ser, jako symbol przyjaźni ludzi ze zwierzętami.

Obecnie w koszyczku musi się znaleźć wielkanocny zajaczek jako element radości dla dzieci, podobnie jak kurczaczek, symbolizujący wiosnę.

Źródło: R. Hryń-Kuśmerek „Polskie zwyczaje Świąteczne”, Wydawnictwo Podsiedlik-Raniowski i spółka, Poznań 1990; H. Szymanderska „Polska Wielkanoc”, Wydawnictwo „Global”, Warszawa 1991, Internet

Symbolika pokarmów:

sól – odstrasza zło, ma moc oczyszczania,

baranek z czerwoną flagą – symbol ofiary i zmartwychwstania Chrystusa,

jajka – symbol odradzającego się życia,

chleb – symbol Chrystusa, również symbol dostatku i pomyślności.

wędlina – symbol siły i zdrowia

Akcent śląski:

jajko – jajco

kielbasa, wędlina – wuszt

chleb – chlyb

babka lub forma do babki – babowka

Zgodnie z tradycją najważniejszym posiłkiem w czasie świąt jest śniadanie. W czasie świąt Bożego Narodzenia najważniejsza jest kolacja, a w czasie Wielkanocy – śniadanie. Zanim rodzina zasiądzie za stołem, wszyscy składają sobie życzenia i spożywają poświęcone pokarmy: **jajka, chleb, wędlinę**. Następnie zasiadają do śniadania. Stół jest zazwyczaj przykryty białym obrusem i przystrojony świeżymi roślinami. Tradycyjną potrawą podawaną do śniadania jest biała kielbasa, biały barszcz lub żurek z jajkiem. Innymi potrawami są jajka, wędliny, pieczywo. Wśród ciast nie powinno zabraknąć baby wielkanocnej i mazurków.

